

Temeljem članka 22. Statuta Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije br. 7/09 i 10/10..) i točke 4. Završnih odrednica Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. („Narodne novine“ br. 63/07.) Skupština Dubrovačko-neretvanske županije na 17. sjednici održanoj 21. prosinca 2011., donijela je

S T R A T E G I J U

izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije od 2011. do 2015.

1. UVOD

Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalna strategija) koju je donijela Vlada Republike Hrvatske, a ista je objavljena u Narodnim novinama br. 63/07. u točki 4. Završnih odrednica obvezuje tijela na razini jedinica lokalne samouprave da su dužne izraditi lokalne strategije u svrhu izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom.

Temeljem članka 5. navedenog Programa pristupačnosti, Županija Dubrovačko-neretvanska osnovala je Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Županije Dubrovačko-neretvanske (nastavno Povjerenstvo). Zadatak Povjerenstva je koordiniranje, poticanje i praćenje mjera i aktivnosti pristupačnosti, pružanja stručne i savjetodavne pomoći nositeljima i suradnicima provođenja mjera. Upravna tijela Dubrovačko-neretvanske županije suradnji s Povjerenstvom trebaju izraditi Strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske (nastavno Strategija) i predložiti je Skupštini Dubrovačko-neretvanske županije na razmatranje i donošenje.

U koordiniranom provođenju aktivnosti, poslova i djelatnosti iz Programa pristupačnosti, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj Dubrovačko-neretvanske županije, Povjerenstvo i drugi nositelji aktivnosti smatraju da je potrebno izraditi Strategiju kojom će se osigurati potpuna integracija osoba s invaliditetom ravnopravnim sudjelovanjem u političkom, javnom i kulturnom životu, u procesu odgoja i obrazovanja, u zapošljavanju, u zdravstvu i rehabilitaciji, u socijalnoj zaštiti, u pravnoj zaštiti i zaštiti od nasilja, u istraživanju i razvoju te u civilnom društvu.

Osoba s invaliditetom je svaka osoba koja je zbog tjelesnog i/ili mentalnog oštećenja, privremenog ili trajnog, prošlog, sadašnjeg ili budućeg, urođenog ili stečenog pod utjecajem bilo kojeg uzroka, izgubila ili odstupa od očekivane tjelesne ili fiziološke strukture te je ograničenih ili nedostatnih sposobnosti za obavljanje određene aktivnosti na način i u opsegu koji se smatra uobičajenim za ljude u određenoj sredini.

Osoba s invaliditetom ima sva prava i slobode koje proizlaze iz Ustava, zakona i drugih pozitivnih propisa neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama, bez ikakve diskriminacije.

Temeljna načela ove Strategije su poštivanje urođenog dostojanstva, osobne autonomije, uključujući slobodu izbora i neovisnost osoba, te nediskriminaciju; puno i učinkovito sudjelovanje i uključivanje u društvo; poštivanje različitosti i prihvaćanje invaliditeta kao dijela ljudske različitosti i čovječnosti; jednakost mogućnosti; pristupačnost; jednakost muškaraca i žena; poštivanje sposobnosti razvoja djece s teškoćama u razvoju i poštivanje prava djece s teškoćama u razvoju na očuvanju vlastitog identiteta.

Potreba za donošenje Strategije proizlazi i iz statističkih podataka sukladno procjeni Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) gdje osobe s invaliditetom čine oko 10% stanovništva svijeta. S obzirom na to da posljedice invaliditeta pogađaju i članove obitelji, može se slobodno reći da četvrtina svjetskog stanovništva u svom svakodnevnom životu ima teškoća zbog invaliditeta.

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda čiji je tekst usvojen od strane Generalne skupštine Ujedinjenih naroda u New Yorku 13. prosinca 2006 i otvorena za potpisivanje od 30. ožujka 2007. Nakon ratifikacije ona je stupila na snagu 3. svibnja 2008. godine. U listopadu 2011, ima 153 potpisnika i 106 strana, uključujući Europsku uniju koja je ratificirala Konvenciju u mjeri odgovornosti država 23. prosinca 2010. Konvenciju prati Odbor za prava osoba s invaliditetom UN-a. Uz ovu Konvenciju 13. prosinca 2006. godine usvojen je i Fakultativni protokol o pravima osoba s invaliditetom. Konvenciju i Protokol Republika Hrvatska potpisala u New Yorku 30. ožujka 2007. godine

Značajno je istaknuti da Konvencija o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda (Nar. nov., br. 6/07.) naglašava socijalnu dimenziju invaliditeta, ističući da se "pojam invaliditeta razvija i proistječe iz interakcije osoba s invaliditetom s barijerama u stavovima i barijerama u okolini koje onemogućuju njihovo potpuno i djelotvorno sudjelovanje u društvu ravnopravno s drugim osobama".

Tematska područja ove Strategije, sukladno Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda, ogledaju se u općim načelima, kao što su: nediskriminacija, sudjelovanje i uključivanje u društvo, poštivanje razlika, jednake mogućnosti, pristupačnost, jednakost između muškaraca i žena, te poštivanje djece s teškoćama u razvoju.

Ovom Strategijom također se posvećuje pozornost Domovinskom ratu i to zaštiti Hrvatskih ratnih vojnih invalida, mirnodopskih vojnih invalida, civilnih invalida rata, sudionika rata i članova njihovih obitelji koji su jedinstveni dio. Njihova prava su regulirana posebnim propisima (lex specialis). Ova prava se ostvaruju sukladno pozitivnim propisima, a naročito putem slijedećih propisa: Zakon o pravima Hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Nar. nov., br. 174/04, 2/07, 107707, 65/09, 137/09, 146/10, 137/09 55/11.) i Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (Nar. nov., br. 58/93, 2/94, 76/94, 108/95, 108/96 i 103/03). Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (NN, br. 103/2003.) propisana su neka nova prava, te se na socijalno pravičniji način uređuje pravni položaj i zaštita vojnih i civilnih invalida rata, smanjene su razlike spram ukupnih invalidskih prava iz Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, poboljšao se njihov materijalni položaj, proširio se krug korisnika zaštite. Imajući na umu svu složenost problematike koja je vezana za ratna stradanja na ovim prostorima, u ovu Strategiju treba uključiti sve branitelje i stradalnike ratova. Strategija bi sukladno materijalno-financijskim mogućnostima Dubrovačko-neretvanske županije, u

dogovoru s Gradovima i Općinama, trebala omogućiti višu kvalitetu života navedenih skupina.

Sukladno člancima 2. i 3. Zakona o Hrvatskom registru osoba s invaliditetom (Nar. nov., br. 64/01), osoba s invaliditetom je osoba koja ima trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti izvršenja neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije, primjerene životnoj dobi, nastale kao posljedica oštećenja zdravlja, a prema stupnjevima sukladno pozitivnim pravnim propisima. Oštećenje zdravlja je nedostatak, gubitak ili nepravilnost anatomske građe, fiziološke ili psihičke funkcije. Invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) sposobnosti izvršenja neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života. Hendikep je stanje koje proizlazi iz nekoga trajnog oštećenja ili invaliditeta koji ograničava ili sprječava izvršenje aktivnosti, koja je uobičajena u svijetu pojedinca i označava okolnosti u kojima se, ovisno o dobi, spolu, socijalnim i kulturnim čimbenicima nalazi osoba s invaliditetom. Težina invaliditeta je stupanj ograničenja učinka aktivnosti osobe s invaliditetom. Hrvatski registar o osobama s invaliditetom (u daljnjem tekstu: Registar) sastoji se od općeg i posebnog dijela. U opći dio Registra unose se opći podaci o osobi: ime i prezime osobe, spol, JMBG, mjesto rođenja, prebivalište, boravište, obrazovanje, zvanje, zaposlenje, bračno stanje. U posebni dio Registra unose se podaci o vrstama tjelesnih i mentalnih oštećenja, i to:

- oštećenja vida,
- oštećenja sluha,
- oštećenja govorno-glasovne komunikacije,
- oštećenja lokomotornog sustava,
- oštećenja središnjega živčanog sustava,
- oštećenja perifernoga živčanog sustava,
- oštećenja drugih organa i organskih sustava (dišni, cirkulacijski, probavni, endokrini, kože i potkožnog tkiva i urogenitalni),
- mentalna retardacija,
- autizam,
- duševni poremećaji,
- više vrsta oštećenja

1. Opći sociodemografski podaci o osobama s invaliditetom u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Temeljem podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo – Služba za epidemiologiju kroničnih masovnih bolesti, Zagreb, siječanj 2011. objavljenih u Izvješću o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010.:

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji živi 11535 osoba s invaliditetom od čega su 7522 muški (65,2%) i 4013 žene (34,8%). Na taj način osobe s invaliditetom čine 9,4% ukupnog stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6840 (59,3%), je u radno aktivnoj dobi. Moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 8,2% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu Županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko-neretvanska županija ispod

prosjeaka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju po svim navedenim dobnim skupinama, pogotovo za dobnu skupinu iznad 65 godina. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji 60,7% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje, 30,5% ima srednju stručnu spremu dok je 4,6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,3% osoba s invaliditetom. Prema podacima iz baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je 437 osoba s invaliditetom s 62% udjelom muških i 38% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac te ekonomski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (83%) žive u obitelji dok ih oko 14% živi samo. Oko 2% ih boravi u ustanovi dok ih oko 0,2% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 65% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks (index aktivnosti svakodnevnog života) od 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Dubrovačko-neretvanske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 453 osobe s time da je veći broj muških osoba (61,6%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3085 osoba s invaliditetom, oko 27% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi.

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji živi 2041 branitelj s invaliditetom te 455 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 1. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Dubrovačko - neretvanske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	6400
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3085
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja Domovinskog rata)	2041
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj. rata i poraća	455
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	453
Ukupno	12434

1. 2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko-neretvanske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Dubrovačko- neretvanskoj županiji 25,7 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 2).

Tablica 2. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	2684	23,3	22
oštećenje drugih organa	2669	23,1	22
duševni poremećaji	2614	22,7	21
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1666	14,4	14
mentalna retardacija	517	4,5	4
oštećenje vida	502	4,3	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	363	3,1	3
oštećenje sluha	296	2,6	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	275	2,4	2
prirodene anomalije i kromosomopatije	248	2,1	2
autizam	25	0,2	0,2
višestruka oštećenja	2946	25,7	24

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Dubrovačko neretvanskoj županiji je oko 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 203 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 24 branitelja Domovinskog rata dok ih 31 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu.

Prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

1. 3. PODRUČJA DJELOVANJA

U svrhu osiguravanja sveobuhvatnog pristupa u svim područjima od interesa za osobe s invaliditetom područja djelovanja Strategije, Dubrovačko-neretvanska županija će na svojem području tijekom razdoblja primjene Strategije, provoditi mjere i aktivnosti za sve osobe s invaliditetom na područjima:

- Obitelj
- Život u zajednici
- Odgoj i obrazovanje
- Zdravstvena zaštita
- Socijalna skrb i mirovinsko osiguranje
- Stanovanje, mobilnost, pristupačnost
- Profesionalna rehabilitacija, zapošljavanj ei rad
- Pravna zaštita i zaštita od nasilja i zlostavljanja
- Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti
- Sudjelovanje u kulturnom životu
- Sudjelovanje u političkom i javnom životu
- Istraživanje i razvoj
- Rekreacija, razonoda i šport
- Udruge osoba s invaliditetom u civilnom društvu
- Međunarodna suradnja

Strategija će u potpunosti djelovati na temeljima socijalne kohezije kao glavnoga temelja izgradnje i održavanja socijalnog društva. Povezivanjem i integriranjem svojih vrijednih ljudskih i materijalnih potencijala Županija može jamčiti određenu razinu dobrobiti svim svojim građanima, a osobito vrlo ranjivim skupinama kao što su osobe s invaliditetom.

Područja djelovanja Strategije uvjetno su podijeljena, a mjere i aktivnosti međusobno se nadopunjuju i uvjetuju. Dio mjera je u izravnoj nadležnosti gradskih i općinskih upravnih tijela i institucija. Jednako su značajne i mjere u nadležnosti ministarstava i državnih institucija koje se ne mogu uspješno ostvariti bez aktivnog sudjelovanja tijela lokalne i regionalne razine.

1.4. Ciljevi Strategije

Cilj ove Strategije, sukladno nacionalnoj Strategiji, je učiniti hrvatsko društvo što osjetljivijim i prilagođenijim za nužne promjene u korist izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom, odnosno stvoriti uvjete za njihovo aktivno uključivanje i ravnopravno sudjelovanje u društvu, poštivanje urođenog dostojanstva i uvažavanje posebnih interesa, te sprječavanje bilo kakve diskriminacije i osnaživanje svih oblika društvene solidarnosti, a naročito:

- Osiguranje potpune integracije osoba s invaliditetom ostvarivanjem integracije na važnim životnim područjima ravnopravnim sudjelovanjem u političkom, javnom i kulturnom životu; u procesu odgoja i obrazovanja; u zapošljavanju, zdravstvu i rehabilitaciji; u socijalnoj zaštiti; u pravnoj zaštiti i zaštiti od nasilja; u istraživanju i razvoju i u drugom.
- Promoviranje građanske perspektive i socijalnog modela djelovanja prema osobama s invaliditetom utemeljenom na sustavu primjene ljudskih prava.
- Odbacivanje poistovjećivanja osobe s invaliditetom s ulogom pacijenta kojemu je potrebna zdravstvena ili neka druga skrb.
- Naglasak je na sposobnostima osobe koja će, nakon što društvo ukloni postojeće prepreke, ostvariti svoj potpuni razvoj.
- Daje se osobita važnost udrugama osoba s invaliditetom koje, tijekom cijelog procesa, od kreiranja do realizacije i evaluacije mjera i aktivnosti, trebaju biti istinski partneri vlasti.
- U planiranju provođenja mjera i aktivnosti Strategije, pozornost treba posvetiti i nekim pojedinim skupinama unutar cjelokupne populacije osoba s invaliditetom:
 - ženama i djevojkama s invaliditetom koje su vrlo često suočene s višestrukom diskriminacijom s obzirom na spol i invaliditet,
 - osobama s teškim invaliditetom koje trebaju visoku razinu društvene potpore, a kvaliteta njihova života najdirektnije ovisi o razvijenosti servisa i usluga u zajednici;
 - djeci s teškoćama u razvoju treba omogućiti uživanje svih prava sukladno Konvenciji o pravima djeteta kao svoj drugoj djeci;
 - mladim osobama s invaliditetom koje se kao osobito ranjiva skupina suočavaju s nizom zapreka u procesu obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja i sl.;
 - osobama s invaliditetom starije životne dobi koje postaju sve brojnija i značajnija društvena skupina.
- Skupine osoba s invaliditetom zahtijevaju multidisciplinarni pristup u planiranju i provođenju mjera i aktivnosti na svim područjima djelovanja.
- U provođenju mjera i aktivnosti na svim područjima Strategija se rukovodi glavnim ciljem - ukidanjem svake diskriminacije na temelju invaliditeta koja je svako ograničavanje ili isključivanje na temelju invaliditeta, posljedica kojega je narušavanje integriteta osobe. Invaliditet ne smije biti razlog uskraćivanju ili narušavanju ljudskih prava i temeljnih sloboda na kulturnom, političkom, gospodarskom i svakom drugom području.
- Donošenjem Strategije nastavlja se proces uspostave učinkovitog i odgovornog sustava cjelovite skrbi za osobe s invaliditetom na području Županije.
- Donošenjem i usvajanjem Strategija postaje obvezujući dokument za sve gradove i općine na području Županije

- Očekivani učinak Strategije je promjena shvaćanja javnosti prema osobama s invaliditetom, u cilju njihove pune integracije u društvo, što traži i javnu kampanju.
- Konačni cilj Strategije je omogućavanje potpune socijalne integracije osoba s invaliditetom., ove jedinice lokalne samouprave, koja pak takovim osobama omogućava samostalno življenje.

2.1. OBITELJ I ŽIVOT U ZAJEDNICI

Uvod i ocjena stanja

Obitelj kao najviša društvena vrijednost ima ključnu ulogu u društvenoj zajednici. Ova uloga je bitna za svaku osobu, a posebno za uspješnu integraciju i razvoj osobe s invaliditetom.

Poboljšanje kvalitete života obitelji, pa tako i obitelji osoba s invaliditetom, oslanja se na postojeće strateške dokumente nacionalne razine.

Socijalni model utemeljen na promicanju ljudskih prava osoba s invaliditetom prihvaćeni je koncept djelovanja prema osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj te je kao takav prihvaćen i u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Ovaj model se temelji na postavci koja smatra da svatko na svoj način može pridonijeti društvu i da je punopravan član zajednice. Osobe s invaliditetom treba promatrati pojedinačno kroz njezine mogućnosti, sposobnosti i interese.

Obitelj u današnjem vremenu prolazi kroz razne teškoće posebno imajući u vidu obitelji koje se susreću sa problemom invaliditeta. Slijedom navedenog nužno se zahtjeva stručna pomoć i podrška ovim obiteljima kako bi mogle pravilno funkcionirati u postojećoj društvenoj zajednici.

Suočavanje obitelji s dijagnozom invaliditeta djeteta ili odraslog člana stresna je situacija koja potpuno mijenja obiteljsku dinamiku. Sve ovo zahtjeva znatne napore i dodatna znanja svih članova u obitelji.

Osobi s invaliditetom i njezinoj obitelji treba omogućiti potpunu integraciju u uređenoj, dostupnoj i prilagođenoj zajednici.

Strategija treba uspostaviti sustavnu edukaciju osoba koji pružaju stručnu pomoć osobama s invaliditetom, kao i njihovim obiteljima. Ovakav multidisciplinarni pristup pružanja stručne pomoći ovim obiteljima može uspješno spriječiti progresiju poremećaja i oštećenja.

Također, treba napomenuti da udruge osoba s invaliditetom, koje mogu pomoći osobi s invaliditetom i njezinoj obitelji, najbolje poznaju specifičnosti potreba i problema osoba s različitim vrstom oštećenja.

Ciljevi:

- unaprijediti suradnju udruga osoba s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije
- sustavom edukacije promovirati obiteljske vrijednosti i isticati značenje kvalitetnoga obiteljskog okruženja za razvoj djeteta s teškoćama
- unaprijediti obiteljski život osoba s invaliditetom u zajednici primjerenom stambenom politikom
- unaprijediti izvaninstitucijske oblike potpore
- odgajati i obrazovati djecu s teškoćama u razvoju i mlade osobe s invaliditetom za partnerske i obiteljske uloge

Mjere i aktivnosti

2.1.1. Unaprjeđivanje suradnje udruga osoba s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije

Postojeću suradnju između udruga osoba s invaliditetom u sljedećem je razdoblju potrebno proširivati i ojačavati kako bi svojim djelovanjem pomogli osobi s invaliditetom i njezinoj obitelji.

Aktivnosti:

- organizacija predavanja, komunikacijskih vježbi, radionica i sl. u cilju jačanja transparentnosti rada udruga
- organizacija predavanja, komunikacijskih vježbi, radionica i sl. voditelja i članova udruga osoba s invaliditetom u cilju postizanja što bolje psihosocijalne stabilnosti i osnaživanja za stjecanje sposobnosti samozagovaranja
- javno predstavljanje programa i projekata udruga osoba s invaliditetom

Nositelji: Udruge osoba s invaliditetom, Udruge hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, Udruge ratnih vojnih invalida, Udruge civilnih invalida iz Domovinskog rata, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.1.2. Provođenje edukacije stručnjaka koji djeluju prema osobama s invaliditetom

Aktivnosti:

- organizacija pojedinačnih ili ciklusa obrazovnih programa (predavanja, radionice, tribine i sl.) namijenjenih:
- odgajateljima, nastavnicima i drugim stručnjacima u predškolskim i obrazovnim institucijama
- liječnicima i zdravstvenim stručnjacima u ginekološkim odjelima i rodilištima, pedijatrijskim odjelima i stomatološkim ambulantomama
- roditeljima djece s teškoćama u razvoju
- stručnjacima i djelatnicima koji djeluju na području tehničke kulture, rekreacije i sporta u okviru projekata i programa za osobe s invaliditetom
- edukacija za vozače i djelatnike koji sudjeluju u javnom prijevozu i organizaciji prijevoza djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom

Nositelji: Udruge osoba s invaliditetom, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za komunalne poslove, promet i veze i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.1.3. Obuhvat stambene problematike osoba s invaliditetom i njihovih obitelji

Aktivnosti:

- iniciranje povećanja stambenih kapaciteta za Hrvatske ratne invalide iz Domovinskog rata i osobe s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije
- utvrđivanje kriterija za davanje stanova u vlasništvu gradova i općina na području Dubrovačko-neretvanske županije u najam osobama s invaliditetom
- kontrola primjene kriterija za davanje stanova u vlasništvu gradova i općina na području Dubrovačko-neretvanske županije u najam osobama s invaliditetom

Nositelji: Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, Gradovi i Općine, Udruge osoba s invaliditetom, Udruge hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, Udruge civilnih invalida iz Domovinskog rata, i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.1.4. Osigurati različite oblike izvaninstitucijske podrške osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima

Aktivnosti:

- Provođenje edukacije stručnih djelatnika i volontera koji djeluju prema osobama s invaliditetom na način da se organiziraju pojedinačni ili ciklus obrazovnih programa (predavanja)
- organizacija pojedinačnih ili ciklusa obrazovnih programa (predavanja, radionice, tribine i sl.) namijenjenih liječnicima i zdravstvenim stručnjacima
- provesti pilot-projekt uvođenja instituta osobnog asistenta osoba s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta

Nositelji: Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Obiteljski centar DNŽ, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Udruge osoba s invaliditetom, i Povjerenstvo.

2.1.5. Priprema djece s teškoćama u razvoju i mladih osoba s invaliditetom za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život

Aktivnosti:

- osigurati potrebne didaktičke i informativne materijale kako bi se omogućio pristup informacijama vezanim uz reprodukciju i planiranje obitelji primjerene dobi i vrsti invaliditeta ove populacije
- organiziranje predavanja tribina vezano za temu roditeljstva i planiranja obitelji

Nositelji: Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za obrazovanje kulturu i šport, Obiteljski centar DNŽ, Udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

2.2. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Uvod i ocjena stanja

Obrazovanje je temeljni uvjet društvene uključenosti i neovisnosti osoba s invaliditetom. Većina međunarodnih dokumenata ističe kvalitetno obrazovanje kao jedno od prioritarnih područja za djecu i mlade, a također i za one s teškoćama u razvoju.

Stvaranje mogućnosti za sudjelovanje osoba s invaliditetom u redovnom obrazovanju nije važno samo za djecu i mlade s teškoćama u razvoju, već je upoznavanje i život s različitostima bogatstvo za svaku osobu.

Područje odgoja i obrazovanja strateški se odvija prema Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja, te Nacionalnom planu aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. Ovi dokumenti donose mjere kojima se unaprjeđuje i ujednačava kvaliteta cjelokupnog sustava na državnoj razini i jamče jednake mogućnosti za puni razvoj potencijala svakog pojedinca s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama.

Temeljni cilj za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama je odgojno-obrazovni sustav učiniti dostupnim i prohodnim kako bi se osiguralo načelo – "Škola za sve".

Ciljevi:

- osigurati da sve osobe, bez obzira na narav i stupanj oštećenja, imaju jednak pristup obrazovanju
- osigurati školovanje temeljeno na individualiziranom odgojno-obrazovnom planiranju i fleksibilnim organizacijskim modelima
- podržavati i promicati cjeloživotno učenje osoba s invaliditetom
- poticati poštivanje prava osoba s invaliditetom na svim razinama obrazovnog sustava, uključujući djecu od najranije dobi
- omogućiti odgovarajuću ranu procjenu posebnih obrazovnih potreba djece
- poticati razvoj početne i trajne naobrazbe stručnjaka i nastavnika o problemima invaliditeta
- pobrinuti se za to da svi obrazovni sadržaji budu pristupačni osobama s invaliditetom
- osigurati da roditelji djece s teškoćama u razvoju budu aktivni partneri u postupku razvoja individualiziranih obrazovnih programa za njihovu djecu
- osigurati pristup neformalnom obrazovanju koji će mladima s invaliditetom omogućiti razvijanje potrebnih vještina koje ne mogu usvojiti redovnim školovanjem.

Mjere i aktivnosti

2.2.1. Osiguravanje besplatne dostupnosti školskih prostora, sadržaja i stručne pomoći djeci i mladima s teškoćama u razvoju za izvannastavne i športske aktivnosti

Aktivnosti:

- inicirati da se prostori vrtića i osnovnih škola koriste izvan nastave za slobodne aktivnosti za djecu i mlade s teškoćama u razvoju.

Nositelji: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport. Udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.2.2. Upoznavanje odgojno-obrazovnih ustanova Dubrovačko-neretvanske županije s programskim djelovanjem svih udruga osoba s invaliditetom i udruga koje djeluju u korist osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- izrada i predstavljanje Vodiča Dubrovačko-neretvanske županije za osobe s invaliditetom u odgojno-obrazovnim ustanovama
- izrada web stranice - vodiča za osobe s invaliditetom za područje Dubrovačko-neretvanske županije
- održavanje tribina i ciljanih susreta predstavnika udruga s učenicima vrtića i škola

Nositelji: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo socijalnu skrb, udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: 2014.

2.2.3. Osiguravanje stalne edukacije odgajatelja, nastavnika, stručnjaka i djece u vrtićima i osnovnim školama o teškoćama u razvoju

Aktivnosti:

- razrada modula stručnog usavršavanja u odgojno obrazovnim ustanovama na području Dubrovačko-neretvanske županije
- organizirati tečajeve znakovnog jezika i Braillevog pisma te ostalih specifičnih oblika komunikacije kojima se koriste osobe s invaliditetom

Nositelji: Odgojno obrazovne ustanove na području Dubrovačko-neretvanske županije, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo socijalnu skrb, Gradovi i Općine, Udruge osoba s invaliditetom, Obiteljski centar Dubrovačko-neretvanske županije i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.2.4. Postupno povećavanje potrebnih stručnih suradnika u dječjim vrtićima i osnovnim i srednjim školama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Aktivnosti:

- razrada programa stručnog usavršavanja u odgojno obrazovnim ustanovama na području Dubrovačko-neretvanske županije
- organizirati tečajeve znakovnog jezika i Braillevog pisma te ostalih specifičnih oblika komunikacije kojima se koriste osobe s invaliditetom

Nositelji: Odgojno obrazovne ustanove na području Dubrovačko-neretvanske županije, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport u suradnji s Ministarstvom znanosti, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo socijalnu skrb, Gradovi i Općine, Udruga osoba s invaliditetom, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar Dubrovačko-neretvanske županije i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.2.5. Osiguravanje dodatne specijalne i didaktičke opreme i posebnih didaktičkih sredstava za sve odgojno-obrazovne ustanove Dubrovačko-neretvanske županije te informatičke opreme i elemenata informatičke podrške za gluhu i slijepu djecu i mlade

Aktivnosti:

- informiranje šire društvene javnosti o potrebama dodatne specijalne i didaktičke opreme
- organiziranje humanitarnih priredbi u svrhu osiguravanje novčanih sredstava

Nositelji: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo socijalnu skrb, udruge osoba s invaliditetom, zaklade, fondacije, i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.2.6. Osiguravanje besplatnih udžbenika na Brailleovom pismu ili zvučnom zapisu za slijepu djecu

Nositelji: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo socijalnu skrb, udruge osoba s invaliditetom, i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirana

2.2.7. Osiguravanje dodatne stalne psihosocijalne i psihijatrijske pomoći u osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s kombiniranim teškoćama

Aktivnosti:

- osnivanja savjetovališta za osobe s invaliditetom u pogledu pružanja psihosocijalne i psihijatrijske pomoći kao podrška u osnovno-školskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama

Nositelji: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo socijalnu skrb, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ, Gradovi i Općine i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.2.8. Uvođenje asistenta i tumača za znakovni jezik u nastavi djeci s teškoćama u razvoju

Aktivnosti:

- formiranje Komisije za utvrđivanje potrebe za asistentom i tumačem za znakovni jezik
- izrada kriterija za dodjelu asistenta i tumača za znakovni jezik

Nositelji: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo socijalnu skrb, udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano.

2.2.9. Stipendiranje učenika i studenata s invaliditetom

Aktivnosti:

- izrada kriterija za dodjelu stipendija učenika i studenata s invaliditetom
- priprema prijedloga odluke o dodjeli stipendija učenicima i studentima s invaliditetom

Nositelji: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za financije, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo socijalnu skrb, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Dubrovnik udruge osoba s invaliditetom, zaklade, fondacije i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.3. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Uvod i ocjena stanja

Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju («Narodne novine», broj 150/08, 94/09, 153/09, 71/10, 139/10 i 49/11) propisuje da je zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj obvezno i dobrovoljno.

Obveznim zdravstvenim osiguranjem osiguravaju se svim osiguranim osobama prava i obveze iz obveznoga zdravstvenog osiguranja na načelima uzajamnosti i solidarnosti, a provodi ga Hrvatski zavod za obvezno zdravstveno osiguranje. U okviru obveznog zdravstvenog osiguranja osigurava se pravo na zdravstvenu zaštitu i prava na novčane naknade.

U Planu i programu mjera iz obveznoga zdravstvenog osiguranja planirane su i neke mjere za osobe s invaliditetom kao zdravstveno osobito osjetljivu skupinu. Utvrđeni su

prijedlozi za prevenciju oštećenja zdravlja koja dovode do invaliditeta i prijedlozi za poboljšavanje kvalitete zdravstvene zaštite osoba s invaliditetom.

Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju uređuje vrste, uvjete i način provođenja dobrovoljnoga zdravstvenog osiguranja, a provode ga društva za osiguranje. Dijeli se na dopunsko, dodatno i privatno zdravstveno osiguranje.

Osobama s invaliditetom i drugim građanima trebaju biti dostupna prava na primarnu, specijalističko-konzilijarnu i bolničku zdravstvenu zaštitu koja obuhvaća dijagnosticanje, liječenje i medicinsku rehabilitaciju, specifičnu zdravstvenu njegu. Uz to je potrebno obuhvatiti pravo na stomatološko-protetsku pomoć i stomatološko-protetske nadomjeske, lakše ostvarivanje prava na ortopedska i druga pomagala, korištenje lijekova utvrđenih osnovnom i dopunskom listom prema potrebi, te pravo na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

Iako je osiguranje ostvarivanja prava s područja zdravstvene zaštite u državnoj nadležnosti, Dubrovačko-neretvanska županija, sukladno materijalnim i organizacijskim mogućnostima, treba nizom mjera i aktivnosti osiguravati viši standard zdravstvene zaštite osobama s invaliditetom, osobito onima s najtežim stupnjem invaliditeta.

Ciljevi:

- osobama s invaliditetom, bez obzira na spol, dob, podrijetlo ili stupanj invaliditeta, osigurati jednak pristup uslugama zdravstvene zaštite, kao i raspoloživim specijaliziranim uslugama
- osobama s invaliditetom, bez obzira na spol, dob, podrijetlo ili stupanj invaliditeta, osigurati potpunu uključenost u donošenje odluka o planu za njihovu osobnu zdravstvenu skrb
- osigurati pristupačnost zdravstvenim ustanovama i kapacitete za sve osobe s invaliditetom na način razumljiv osobama s različitim vrstama oštećenja
- osigurati poštivanje specifičnosti s aspekta spolova u zdravstvenoj zaštiti osoba s invaliditetom
- osobama s invaliditetom omogućiti pristup informacijama o pravima i mogućnostima njihova ostvarivanja na jeziku razumljivom osobama s različitim vrstama oštećenja
- osigurati provođenje rane dijagnostike u cilju otkrivanja i pravodobnog liječenja invaliditeta.

Mjere i aktivnosti

2.3.1. Nastavak prilagodbe zdravstvenih ustanova

Aktivnosti:

- prilagodba objekata za pristup i korištenje osobama s invaliditetom
- nabava nužnih pomagala i posrednika u komunikaciji za osobe s invaliditetom u zdravstvene ustanove (dizalice, prilagođeni WC, mamografski aparat, tumač za gluhe osobe, staze vođenja, induktivna petlja, telefon za nagluhe)

Nositelji: Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelji, udruge osoba s invaliditetom, Povjerenstvo i drugi.

Rok: kontinuirano

2.3.2. Poticanje svih oblika aktivnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u kreiranju, provođenju i praćenju zdravstvenih preventivnih programa

Aktivnosti:

- organiziranje radionica
- organiziranje seminara

Nositelji: Udruge osoba s invaliditetom, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb u suradnji s zdravstvenim ustanovama, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.3.3. Osiguravanje stalne edukacije liječnika i drugih stručnjaka u sustavu zdravstva o obilježjima i specifičnostima invaliditeta

Aktivnosti:

- organizacija pojedinačnih ili ciklusa obrazovnih programa (predavanja, radionice, tribine i sl.) namijenjenih liječnicima i zdravstvenim stručnjacima u bolnicama za rehabilitaciju, ginekološkim odjelima i rodilištima, pedijatrijskim odjelima i stomatološkim ambulantama i dr.
- edukacija o primjeni Međunarodne klasifikacije funkcioniranja invaliditeta i zdravlja (ICFDH)

Nositelji: Udruge osoba s invaliditetom u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i strukovnim organizacijama, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.3.4. Osiguravanje pomoći i njege u kući

Aktivnosti:

- osiguravanje materijalne i stručne potpore za njegu u kući i druge potrebne terapije iznad standarda koji osiguravaju zakoni i drugi propisi

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Domovi za psihički bolesne odrasle osobe na području Dubrovačko-neretvanske županije, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, udruge osoba s invaliditetom, zaklade, fondacije i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.3.5. Osigurati provođenje rane dijagnostike u cilju otkrivanja i pravodobnog liječenja invaliditeta

Aktivnosti:

- osiguravanje materijalne i stručne potpore za provođenje rane dijagnostike u cilju otkrivanja i pravodobnog liječenja invaliditeta

Nositelji: Udruga osoba s invaliditetom, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb u suradnji s zdravstvenim ustanovama na području Dubrovačko-neretvanske županije, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.4. SOCIJALNA SKRB

Uvod i ocjena stanja

Socijalna su prava utvrđena u Europskoj socijalnoj povelji (ETS broj 163), uključujući posebice pravo na socijalnu zaštitu (članak 12.), pravo na socijalnu i medicinsku pomoć (članak 13.), te pravo na dobrobit koju pružaju službe sustava socijalne skrbi (članak 14.). Provedba ovih prava smanjuje rizik od isključenosti iz društva i marginalizacije i direktno pridonosi ostvarivanju prava osoba s invaliditetom na neovisnost, društvenu integraciju i sudjelovanje u životu zajednice (članak 15.).

Sukladno članku 3. Zakona o socijalnoj skrbi (Nar. nov. br. 57/11): Socijalna skrb je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku koja se obavlja kao javna služba, a kojom se osiguravaju i ostvaruju mjere i programi namijenjeni socijalno ugroženim osobama, kao i osobama s nepovoljnim osobnim ili obiteljskih okolnostima, koji uključuju prevenciju, promicanje promjena, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku pojedincu, obitelji i skupinama, s ciljem unaprjeđenja kvalitete života i osnaživanja korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba te njihovog aktivnog uključivanja u društvo.

Osiguravanje sredstava za obavljanje djelatnosti i ostvarivanje prava iz socijalne skrbi je u nadležnosti Republike Hrvatske i jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave. Jedinica područne (regionalne) samouprave ostvaruje svoja prava, obveze, zadaće i ciljeve u djelatnosti socijalne skrbi na način da:

- organizira ustrojavanje Savjeta za socijalnu skrb te donošenje socijalnog plana na svojem području,
- organizira i provodi mjere i aktivnosti sukladno socijalnom planu na svojem području,
- predlaže razvoj mreže potrebnih kapaciteta socijalnih usluga na svojem području, u skladu sa svojim socijalnim planom i Strategijom razvoja sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj, te daje prethodno mišljenje na mrežu javne socijalne službe sukladno Zakonu,
- usklađuje i koordinira djelovanje udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi na njezinom području,
- osigurava financiranje i organiziranje rada ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač,
- u suradnji s Ministarstvom, osigurava provođenje socijalnih mjera i pružanje usluga socijalne skrbi na rijetko naseljenim i nerazvijenim područjima i otocima,

- Jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju socijalne potrebe građana.

Osobe s invaliditetom često su ovisne o sustavu socijalne skrbi i treba im omogućiti lakše i pristupačnije ostvarivanje socijalnih prava.

U provođenju Strategije, pojedini programi i pomoći prilagođavali bi se potrebama osoba s invaliditetom, odnosno Strategija bi bila usmjerena ka rješavanju svih pitanja na lokalnoj razini što bliže korisnicima usluga u čemu se očekuje značajna suradnja županijskih vijećnika, Povjerenstva i volontera.

Sukladno tome, određeni broj vijećnika Županijske skupštine Dubrovačko-neretvanske županije zadužio bi se za područje socijalne problematike u cilju poboljšanja postojećeg sustava pomoći na području Županije i njegove prilagodbe individualnim potrebama osoba s invaliditetom.

Ciljevi:

- omogućiti jednak pristup socijalnoj zaštiti osobama s invaliditetom
- osigurati da se raspoloživost socijalnih usluga i potpore temelji na razumnoj, multidisciplinarnoj procjeni potreba određene osobe, te da se periodično preispituje svrhovitost provođenja
- osigurati da opće socijalne usluge poštuju specifične potrebe osoba s invaliditetom i njihovih obitelji
- osigurati trajnu interdisciplinarnu usklađenost ustanova kao davatelja socijalnih usluga u mjeri koja odgovara potrebama osoba s invaliditetom
- osigurati djelotvoran pristup pravdi osobama s invaliditetom na ravnopravnim temeljima s drugim osobama
- štititi i promicati uživanje ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom na ravnopravnim temeljima s drugim osobama.

Mjere i aktivnosti

2.4.1. Kontinuirano praćenje socijalnog i materijalnog statusa osoba s invaliditetom-korisnika prava iz sustava socijalne skrbi na području Dubrovačko-neretvanske županije

Aktivnosti:

- izrada anketnog upitnika o socijalnom statusu osoba s invaliditetom,
- provođenje anketiranja osoba s invaliditetom,
- utvrđivanje potreba i planiranje aktivnosti na području Dubrovačko-neretvanske županije, Gradova i Općina.

Nositelji: Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ, Udruge osoba s invaliditetom, Udruga hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, Udruge ratnih vojnih invalida i civilnih invalida iz Domovinskog rata, i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.4.2. Osiguravanje postojećih, iniciranje i utvrđivanje novih prava i usluga za osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- osiguravanje postojećih materijalnih pomoći i iniciranje novih sukladno utvrđenim potrebama
- osiguravanje postojećih i organizacija dodatnih servisa i usluga.

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, udruge osoba s invaliditetom u suradnji s Zavodom za socijalnu skrb u DNŽ i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.4.3. Nastavak provođenja rekreativno-edukativnog programa za djecu s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije

Aktivnosti:

- organizacija edukativnog programa i radionica za osobe s invaliditetom u prilagođenim objektima, sukladno potrebama i mogućnostima,
- organizacija rekreativnog-terapeutskog programa – obuka neplivača za osobe s invaliditetom u prilagođenim objektima, sukladno potrebama i mogućnostima.

Nositelji: Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelja i obitelji, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport i Povjerenstvo u suradnji s udrugama osoba s invaliditetom.

Rok: kontinuirano

2.4.4. Poticanje dodatnih mjera radi unapređenja provođenja profesionalne rehabilitacije za djecu s teškoćama u razvoju, odrasle i starije osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- stvarati pretpostavke i poticati osnivanje i gradnju socijalno-zdravstvenih ustanova za odrasle osobe s tjelesnim invaliditetom i osiguravanje prostornih uvjeta za rad udruga osoba s tjelesnim invaliditetom
- stvarati pretpostavke i poticati izgradnju građevine Dnevnog centra za rehabilitaciju djece i mladih s višestrukim oštećenjima
- stvarati pretpostavke i poticati izgradnju građevine Poludnevnog boravka za starije i nemoćne osobe
- poticati izgradnju Dnevnog boravka za psihički bolesne osobe

Nositelji: Ustanove socijalne skrbi, Upravni odjel za prostorno uređenje gradnju i zaštitu okoliša, Obiteljski centar DNŽ, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Udruge osoba s invaliditetom, Udruga hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, Udruge ratnih vojnih invalida i civilnih invalida iz Domovinskog rata, i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.4.5. Edukacija i informiranje

Aktivnosti:

- poticanje i pomoć u organizaciji edukacija o obilježjima invaliditeta i socijalnoj skrbi
- edukacija stručnjaka u ustanovama socijalne skrbi koji rade s djecom s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom
- edukacija roditelja i skrbnika djece s teškoćama u razvoju u cilju informiranja o obilježjima invaliditeta i socijalnoj skrbi
- edukacija volontera i Županijskih vijećnika

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, liječnici i specijalisti Opće bolnice Dubrovnik, Ured državne uprave u DNŽ Upravni - Odjel nadležan za za mjesnu samoupravu na području Županije, Općine i gradovi u suradnji s Zavodom za socijalnu skrb u DNŽ i udrugama osoba s invaliditetom, Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.5. STANOVANJE, MOBILNOST I PRISTUPAČNOST

Uvod i ocjena stanja

Mobilnost, pristupačnost, stanovanje i prijevoz osnovni su preduvjeti za uključivanje osoba s invaliditetom u aktivnosti svakodnevnog življenja. Područje pristupačnosti u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakonom o prostornom uređenju i gradnji («Narodne novine», broj: 76/07, 38/09 i 55/11.), Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti (Narodne novine 151/05 i 61/07), a mobilnost Zakonom o sigurnosti prometa na cestama («Narodne novine», broj: 67/08 i 48/10), Zakonom o javnim cestama («Narodne novine», broj 180/04, 82/06, 38/09, 124/09 153/09 i 73/10), Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu («Narodne novine», broj 178/04, 48/05, 151/05/ 111/06, 63/08, 124/09, 91/10 i 112/10), Zakonom o povlasticama u unutarnjem putničkom prometu («Narodne novine», broj 97/00 i 101/00), Pravilnikom o znaku pristupačnosti («Narodne novine», broj 16/05, 15/06 i 112/06), Zakonom o kretanju slijepa osobe s pomoću psa vodiča («Narodne novine», broj 131/98) i brojnim drugim propisima. Na području Dubrovačko-neretvanske županije uočava se potreba provedbe citiranih propisa.

Zbog izuzetne važnosti te zbog značaja za rješavanje svakodnevnog življenja osoba s invaliditetom i njihovog uključivanja u zajednicu na području Dubrovačko-neretvanske županije treba izraditi Program pristupačnosti.

Važno je istaknuti da je Dubrovačko-neretvanska županija svjetski poznata turistička destinacija. U turističkom pogledu trebalo bi između ostalog organizirati okrugli stol na temu "Pristupačnosti turizma" kao socijalnog modela. Ova tema okruglog stola trebala bi okupiti ljude iz oblasti turizma, uključujući resorna ministarstva, turističke organizacije, avio-prijevoznike, autobusne prijevoznike, turističke agencije, a posebno one koje se bave nekim od vidova zdravstvenog turizma, medije, poslovne ljude zainteresirane za ulaganja u ovu oblast, predavače i stručnjake koji se bave ovom tematikom i, naravno, predstavnike organizacija osoba sa invaliditetom.

Prema konceptu Europske komisije – Opća uprava za poduzetništvo i industrije -Calypso “Turizam za sve”. Dubrovačko-neretvanska županija bi mogla kroz čitavu kalendarsku godinu postati dostupna osobama obuhvaćenim ovim programom.

Europska komisija – Opća uprava za poduzetništvo i industrije, Odjel za turizam, Europska unija 2011. - Calypso je inicijativa Europske komisije kojom bi se mogla poboljšati kvaliteta života socijalno ugroženog stanovništva širom Europe. Cilj je ove inicijative omogućiti ljudima, koji to inače nisu u mogućnosti, putovanje u europska turistička odredišta. Ovim bi se i lokalnim gospodarstvima pomogla prevladati izvan-sezonska praznina u popunjenosti turističko-ugostiteljskih kapaciteta.

U svijetu turizma postoje četiri ciljne skupine Programa “Turizam za sve”.

- osobe starije životne dobi,
- mladi od 18 do 30 godina,
- osobe s invaliditetom
- obitelji s niskim primanjima.

Naprijed naznačenim bi se unaprijedilo promoviranje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda te poštivanje ljudskog dostojanstva s posebnim uvažavanjem osoba s invaliditetom.

Ciljevi:

- pratiti izradu i primjenu mjere, Programa pristupačnosti sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji i Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti
- nastaviti uvođenje prilagođenih prometala
- usuglasiti iskaznicu za parkiranje i osigurati dovoljan broj pristupačnih mjesta za osobe s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije
- učiniti pristupačnim kulturne, sportske, rekreacijske sadržaje
- potaknuti promjenu zakonskih odredbi o spašavanju u slučaju opasnosti
- promicati dostupnost u građevinama, na javnim površinama i sredstvima prijevoza za gluhe i slijepe osobe sustavom informiranja
- osigurati osobama s invaliditetom pristupačnost javnim građevinama, javnim površinama i prijevoznim sredstvima
- promicati osobne mobilnosti kao preduvjet opće mobilnosti
- razvijati pakete pristupačnih usluga u prometu

Mjere i aktivnosti

2.5.1. Osiguravanje pristupa javnim građevinama i javnim površinama za osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- osiguravanje pristupačnosti i elemenata informacijske podrške za gluhe i slijepe osobe
- u vrtićima, osnovnim i srednjim školama prema planu upisa djece i mladih s teškoćama u razvoju
- u kulturnim ustanovama kojima je osnivač Dubrovačko-neretvanska županija prema utvrđenim prioritetima udruga osoba s invaliditetom

Nositelji: Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za obrazovanje kulturu i šport, Upravni odjel za prostorno uređenje gradnju i zaštitu okoliša, Obiteljski centar DNŽ, HGK, HOK u našoj Županiji, HUP, Cehovska udruženja Udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

Aktivnosti:

- osiguravanje pristupačnosti i elemenata informacijske podrške za gluhe i slijepe osobe unutar zdravstvenih i socijalnih ustanova kojima je osnivač Dubrovačko-neretvanska županija

Nositelji: Upravni odjel za komunalne poslove promet i veze, Upravni odjel za prostorno uređenje gradnju i zaštitu okoliša, Upravni odjel za socijalnu skrb i zdravstvo, udruge osoba s invaliditetom, Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

Aktivnosti:

- osiguravanje pristupačnosti športskim i rekreacijskim ustanovama, građevinama i površinama

Nositelji: Upravni odjel za komunalne poslove promet i veze, Upravni odjel za obrazovanje kulturu i šport, Upravni odjel za prostorno uređenje gradnju i zaštitu okoliša, Udruge osoba s invaliditetom, Udruga hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, Udruge ratnih vojnih invalida i civilnih invalida iz Domovinskog rata, u suradnji s Gradovima Općinama i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

Aktivnosti:

- osiguranje pristupačnosti građevinama turističke namjene na području Dubrovačko-neretvanske županije

Nositelji: Upravni odjel za komunalne poslove promet i veze, Upravni odjel za prostorno uređenje gradnju i zaštitu okoliša, Upravni odjel za turizam more i poduzetništvo, Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije, udruge osoba s invaliditetom, Udruga hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, Udruge ratnih vojnih invalida i civilnih invalida iz Domovinskog rata, i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

Aktivnosti:

- osiguranje pristupačnosti poslovnim prostorima trgovinama, ugostiteljskim objektima, uredima

Nositelji: Upravni odjel za komunalne poslove promet i veze, Upravni odjel za prostorno uređenje gradnju i zaštitu okoliša, Upravni odjel za gospodarstvo, Udruge osoba s

invaliditetom, Udruga hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, Udruge ratnih vojnih invalida i civilnih invalida iz Domovinskog rata, HGK, HOK u našoj Županiji, HUP i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.5.2. Osiguravanje pristupačnog prijevoza za osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- inicirati obnovu voznog parka javnog prijevoza prilagođenog osobama s invaliditetom (niskopodni autobusi i druga adekvatna vozila za prijevoz osoba s invaliditetom)
- prilagođavanje i uređenje stajališta (za autobuse i druga adekvatna vozila za prijevoz osoba s invaliditetom) prilagođene osobama s invaliditetom
- nabava i održavanje prilagođenog kombi vozila za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s invaliditetom

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb i u suradnji s poduzećima nadležnim za javni prijevoz putnika, Upravni odjel za komunalne poslove promet i veze, Udruge osoba s invaliditetom, Udruga hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, Udruge ratnih vojnih invalida i civilnih invalida iz Domovinskog rata, i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.5.3. Osiguravanje pristupačnosti područja značajnih za neovisno kretanje i komunikaciju osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- ugrađivanje zvučnih signalizatora na novim raskrižjima te na postojećim, sukladno prijedlogu Udruga osoba s invaliditetom
- postavljanje taktilnih površina (linije vodilje i polja upozorenja), sukladno prijedlozima Udruga osoba s invaliditetom
- upuštanje rubnjaka tijekom rekonstrukcije i gradnje prometnica

Nositelji: Upravni odjel za komunalne poslove promet i veze, Upravni odjel za prostorno uređenje gradnju i zaštitu okoliša, Udruge osoba s invaliditetom, Udruge hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, Udruge ratnih vojnih invalida i civilnih invalida iz Domovinskog rata, i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.5.4. Osiguravanje dovoljnog broja parkirališnih mjesta za osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- osigurati dovoljan broj parkirališna mjesta za osobe s invaliditetom
- dopuna vertikalne prometne signalizacije parkirališta za osobe s invaliditetom

Nositelji: Upravni odjel za komunalne poslove promet i veze, Upravni odjel za prostorno uređenje gradnju i zaštitu okoliša, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb i, Udruge osoba

s invaliditetom, Udruga hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, Udruge ratnih vojnih invalida i civilnih invalida iz Domovinskog rata, i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.5.5. Praćenje propisa i sudjelovanje u unapređivanju zakonske regulative

Aktivnosti:

- poticanje na kontrolu primjene i provedbe Zakona o prostornom uređenju i gradnji i Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti,
- poticanje i sudjelovanje u izmjeni postojećih propisa u cilju povećanja osobne mobilnosti primjenom suvremenih tehničkih pomagala i novih tehnologija,
- sudjelovanje u izradi kriterija pristupačnosti koje na području stanovanja moraju zadovoljavati privatne građevine.

Nositelji: Upravni odjel za prostorno uređenje gradnju i zaštitu okoliša, Upravni odjel za komunalne poslove promet i veze, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Udruge osoba s invaliditetom, Udruga hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, Udruge ratnih vojnih invalida i civilnih invalida iz Domovinskog rata, i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.5.6. Organizacija edukacije pružatelja usluga prijevoza i korisnika

Aktivnosti:

- organizacija edukacije o primjeni i korištenju prijevoznih sredstava davatelja usluga prijevoza o specifičnostima i obilježjima invaliditeta
- organizacija edukacije davatelja i korisnika usluga prijevoza o mogućnostima primjene principa Univerzalnog dizajna.

Nositelji: Upravni odjel za komunalne poslove promet i veze, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Tvrtke nadležne za gradski i prigradski prijevoz za područje Dubrovačko-neretvanske županije, Udruge osoba s invaliditetom, Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.5.7. Organizacija okruglog stola na temu "Turizam za sve"

Aktivnosti:

- organizacija stručnih skupova, prezentacija o važnosti promoviranja i proširenja turizma za posebne skupine, osoba s invaliditetom
- edukacija davatelja i korisnika usluga, a sve u svrhu primjene principa "Turizam za sve"

Nositelji: Upravni odjel za komunalne poslove promet i veze, Turistička zajednica na području Dubrovačko-neretvanske županije, Upravni odjel za turizam, more i poduzetništvo

Udruga osoba s invaliditetom, DUNEА- regionalna razvojna agencija Dubrovačko neretvanske županije i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.6. ZAPOŠLJAVANJE, RAD I PROFESIONALNA REHABILITACIJA

Uvod i ocjena stanja

Profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje imaju važnu ulogu za integraciju osoba s invaliditetom u društvenoj zajednici, a posebno u dijelu ekonomske neovisnosti svih građana radne dobi. Pravo na rad je jedno od temeljnih ljudskih prava. Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, osobe s invaliditetom ulaze u posebnu skupina teško zapošljivih kategorija.

Iako je pravo na rad jedno od temeljnih ljudskih prava, mnogima je ulazak u svijet rada danas nedostupan.

Profesionalna rehabilitacija važna je posebno u dijelu prepoznavanja i aktualizacije poslova koji najbolje odgovaraju pojedinoj osobi obzirom na težinu invaliditeta. Između ostalog to je jedan od najboljih načina kojim se stvara temelj za brže i lakše zapošljavanje teže zapošljivih skupina.

Zbog situacije na području zapošljavanja i problema u kojima se posljednjih godina našla Republika Hrvatska i Dubrovačko-neretvanska županija, profesionalna rehabilitacija i edukacija osoba s invaliditetom trebala bi se znatno unaprijediti. Uz nepoštednu konkurenciju na tržištu rada, osobe s invaliditetom susreću se s brojnim ukorijenjenim predrasudama, prije svega poslodavaca.

Niz istraživanja tijekom zadnjih godina pokazao je da osobe s invaliditetom ulažu veće napore u zadovoljavanju svojih i poslodavčevih očekivanja, pa se time polako mijenjaju stavovi mnogih poslodavaca prema osobama s invaliditetom.

Postoji još jedan problem neravnoteže u odnosu na potrebe tržišta rada i obrazovanja osoba s invaliditetom, naime, osobe s invaliditetom u sustavu obrazovanja zauzimaju loše početne pozicije čime se stvaraju barijere ulaska u svijet rada.

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom velik je korak u politici zapošljavanja osoba s invaliditetom. Društvo je, u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Narodne novine broj: 143/02 i 33/05 u daljnjem tekstu: Zakon), ispunilo utvrđenu obvezu zapošljavanja osoba s invaliditetom u suradnji s nadležnim državnim tijelima.

Slijedom navedenog potrebno je da Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Dubrovnik, zajedno sa svojim ispostavama na području Dubrovačko-neretvanske županije i dalje nastavi s provođenjem Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu.

Ciljevi:

- promicati zapošljavanje osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada kako bi se osobama s invaliditetom osigurala jednake mogućnosti
- omogućiti sudjelovanje osoba s invaliditetom u profesionalnom procjenjivanju, usmjeravanju, naobrazbi i uslugama vezanima uz zapošljavanje;
- senzibilizirati i poticati poslodavce da zapošljavaju osobe s invaliditetom,

- postići veći angažman u zapošljavanju žena s invaliditetom i osoba kojima je potrebna povećana pomoć i skrb zajednice,
- pokrenuti inicijativu za osnivanje zaštitne radionice u svrhu zapošljavanja osoba s invaliditetom kako bi osnažili svoje mogućnosti znanja i vještine, a radi pripreme za zapošljavanje na otvorenom tržištu.
- Osnivanje Vijeća za praćenje zaposlenosti osoba s invaliditetom kao savjetodavnog tijela

Mjere i aktivnosti

2.6.1. Realizacija mjera i aktivnosti u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- osiguranje zapošljavanja osoba s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije sukladno odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom u tijelima jedinca lokalne uprave i samouprave, trgovačkim društvima u vlasništvu Županije:
- pokušati osigurati najmanje jednu zaposlenu osobu s invaliditetom na svakih 25 zaposlenih

Nositelji: Upravni odjel za more turizam i poduzetništvo u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje – Područna služba Dubrovnik, trgovačka društva u vlasništvu/suvlasništvu Dubrovačko-neretvanske županije, Gradova, Općina, Udruga osoba s invaliditetom i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.6.2. Osiguravanje stručne pomoći u zapošljavanju osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- poticanje pružanja organizirane stručne pomoći osobama s invaliditetom u prilagodbi na novu radnu sredinu te poslodavcima u organizaciji radnog procesa i osiguranju uvjeta za rad osobama s invaliditetom (osobni asistent)
- organizacija različitih obrazovnih programa (tečajevi, radionice, tribine, okrugli stolovi) u cilju upoznavanja poslodavaca s mogućnostima i specifičnostima osoba s invaliditetom

Nositelji: Upravni odjel za turizam, more i poduzetništvo Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Dubrovnik, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, HGK- Županijska komora, Udruga osoba s invaliditetom, Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.6.3. Osposobljavanje osoba s invaliditetom u cilju pripreme za potrebe tržišta rada

Aktivnosti:

- organizacija različitih obrazovnih programa (tečajevi, radionice, tribine, okrugli stolovi) u cilju osnaživanja osoba s invaliditetom i pripremanja za zahtjeve i potrebe tržišta rada, a u skladu s načelom cjeloživotnog obrazovanja
- poticanje samozapošljavanja osoba s invaliditetom organiziranjem i pomaganjem u organizaciji obrazovnih programa za stjecanje poduzetničkih vještina

Nositelji: Upravni odjel za turizam, more i poduzetništvo, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Dubrovnik, Upravni odjel za socijalnu skrb i zdravstvo, u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom- Županijska komora, trgovačkim društvima koja zapošljavaju osobe s invaliditetom, Ustanove za obrazovanje odraslih, Centri za socijalnu skrb, Dubrovački centar za poduzetništvo, Udruge osoba s invaliditetom i drugima i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.6.4. Unaprjeđivanje zapošljavanja osoba s invaliditetom na području Dubrovačko neretvanske županije

Aktivnosti:

- sustavno praćenje politike zapošljavanja osoba s invaliditetom u svim gradskim uredima, zavodima, ustanovama i trgovačkim društvima
- poticanje pokretanja postupka za izradu i dopunu Programa poticanja razvoja obrta, malog i srednjeg poduzetništva na području DNŽ uvrštavanjem kao poticajnog kriterija zapošljavanje osoba s invaliditetom
- poticanje pokretanja postupka za izradu i dopunu Pravilnika o kriterijima i načinu dodjele potpora tradicijskim, deficitarnim i proizvodnim obrtima, radi utvrđivanja korisnika potpora u skladu s propisanim kriterijima i obrtnika koji zapošljavaju osobe s invaliditetom
- poticanje uvođenja alternativnih oblika rada, rada kod kuće, na određeno vrijeme, na nepuno radno vrijeme i drugo
- poticanje osoba s invaliditetom na izbor nekih novih zanimanja i za stjecanje akademskih zvanja
- poticanje dodjeljivanja poslova poduzećima koja zapošljavaju osobe s invaliditetom sukladno propisima o javnoj nabavi
- Poticanje osnivanja zadruga osoba s invaliditetom kao jednog od vidova samozapošljavanja

Nositelji: Upravni odjel za turizam, more poduzetništvo, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Dubrovnik, udruge osoba s invaliditetom, društva u vlasništvu/suvlasništvu Dubrovačko-neretvanske županije, s Hrvatska gospodarska komora- Županijska komora, trgovačka društva koja zapošljavaju osobe s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.6.5. Sustavno senzibiliziranje poslodavaca za zapošljavanje osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- organizacija i poticanje organiziranja edukacijskih programa, okruglih stolova, stručnih skupova s poslodavcima u cilju senzibiliziranja za zapošljavanje osoba s invaliditetom
- organizacija i pomoć u organiziranju prezentacije vještina, znanja, sposobnosti i mogućnosti osoba s invaliditetom te potpornih i pristupačnih tehnologija
- organizacija i pomoć u organiziranju kampanja za zapošljavanje osoba s invaliditetom i senzibiliziranje poslodavaca korištenjem primjera dobre prakse
- organiziranje prigodnog natjecanja za izbor najboljih poslodavaca i dodjelu priznanja
- organizacija zajedničkih susreta učenika i studenata s invaliditetom završnih godina s poslodavcima.

Nositelji: Upravni odjel za za turizam, more i poduzetništvo, Hrvatski zavod za zapošljavanje Područna služba Dubrovnik zajedno sa ispostavama na području DNŽ, Udruženje obrtnika HOK-Obrtnička komora DNZ, HGK – Županijska komora , HUP, društvima koja zapošljavaju osobe s invaliditetom, udrugama osoba s invaliditetom, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.6.6. Organizacija edukacije o važnosti osnivanja zaštitne radionice u okviru socijalnog poduzetništva

Aktivnosti:

- organizacija stručnih skupova, prezentacija o važnosti osnivanja zaštitne radionice u svrhu zapošljavanja osoba s invaliditetom kako bi osnažili svoje mogućnosti znanja i vještine, a radi pripreme za zapošljavanje na otvorenom tržištu

Nositelji: Hrvatski zavod za zapošljavanje –područna služba Dubrovnik i ispostava na području DNŽ, Dubrovački centar za poduzetništvo, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.7. PRAVNA ZAŠTITA I ZAŠTITA OD NASILJA I ZLOSTAVLJANJA

Uvod i ocjena stanja

Temeljno i osnovno pravo je pravo na dostojan život bez nasilja svih građana Republike Hrvatske regulirano je nizom zakona i drugih propisa koji naglašavaju stalno poboljšavanje položaja žrtava nasilja i podizanje kvalitete njihova života.

Prema djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom kao žrtvama nasilja društvo bi trebalo moći iskazati veći stupanj osjetljivosti i osigurati veći stupanj zaštite.

Posebno u okviru odredbi Ustava Republike Hrvatske naglašavaju dužnost zaštite djece i nemoćnih, što se osobito odnosi na djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom.

Konvencija o pravima djeteta ističe da dijete s teškoćama u razvoju "treba voditi ispunjen i pristojan život u uvjetima koji jamče dostojanstvo, jačaju djetetovo oslanjanje na vlastite snage i olakšavaju njegovo sudjelovanje u zajednici".

Ranjivost s kojom se u većoj ili manjoj mjeri susreću osobe s invaliditetom otvara nova vrata za ulazak u najrizičniju skupinu žrtava obiteljskog nasilja. Nužno je uspostaviti zaštitni sustav kojim će se svi oblici nasilja nad osobama s invaliditetom međuresornom suradnjom uspješno suzbijati, počinitelje primjereno kažnjavati, a osobe s invaliditetom kao žrtve nasilja uspješno rehabilitirati i integrirati u društvo na ravnopravnoj osnovi.

Na području Republike Hrvatske unaprijeđen je pravni okvir zaštite nasilja svih građana.

Statistički podaci, a još manje uzročno-posljedična analiza o djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom gotovo da ne postoje. Povremeno se koriste vjerojatno realne procjene da su žene s invaliditetom najrizičnija skupina žrtava obiteljskog nasilja, a zatim starije osobe s invaliditetom. Djeca s teškoćama u razvoju integrirana u redovni odgojno-obrazovni proces, prema pojedinačnim podacima institucija, često su meta napada svojih vršnjaka.

Ciljevi:

- osigurati dostupnost nacionalne i lokalne pravne regulative za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda osobama s invaliditetom primjereno vrsti oštećenja i odgovarajućem načinu komunikacije
- osigurati djelotvoran i ravnopravan pristup svim sustavima zaštite u zajednici
- uspostaviti učinkovitu zaštitu osoba s invaliditetom od svih oblika nasilja i zlostavljanja
- osigurati sredstva za izgradnju ili kupnju građevinskog objekta za privremeni smještaj osoba izloženih nasilju

Mjere i aktivnosti

2.7.1. Dostupnost pravne regulative osobama s oštećenjem vida i sluha

Aktivnosti:

- pomoć pri nabavci potrebne opreme i osiguravanja prostora za obavljanje programskih aktivnosti Udruga osobama s invaliditetom Dubrovačko-neretvanske županije

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ Udruge Dubrovačko-neretvanske županije, Udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.7.2. Edukacija i osnaživanje osoba s invaliditetom u cilju prevencije i ublažavanja posljedica nasilja i zlostavljanja

Aktivnosti:

- osiguravanje materijalne pomoći za prihvata i troškove stanovanja osoba s invaliditetom kao žrtava obiteljskog nasilja

- organizacija stručnih skupova, radionica, tribina, predavanja i sl. za voditelje i članove udruga u cilju psihosocijalnog osnaživanja različitih skupina osoba s invaliditetom (žena, mladih, starijih osoba s invaliditetom)
- osigurati pružanje psiho-socijalne pomoći za osobe s invaliditetom kroz korištenje usluga savjetovališta

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ, Udruga za zaštitu djece, mladih i obitelji – Feniks, Udruga osoba s invaliditetom, i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.7.3. Organizacija edukacije za djelatnike koji se bave zaštitom djece

Aktivnosti:

- organizacija stručnih skupova, radionica, tribina, predavanja i sl. za djelatnike koji se bave: zaštitom djece s teškoćama u razvoju / osoba s invaliditetom u sustavu zaštite od nasilja i zlostavljanja,
- zaštitom žrtava nasilja i zlostavljanja o specifičnostima i potrebama djece s teškoćama u razvoju /osoba s invaliditetom,
- zaštitom djece u odgojnim i obrazovnim institucijama o obilježjima nasilja među djecom, strategijama borbe protiv nasilja, osobito prema djeci s teškoćama u razvoju,
- zaštitom djece u socijalnim ustanovama o obilježjima nasilja među djecom, strategijama borbe protiv nasilja, osobito prema djeci s teškoćama u razvoju.

Nositelji: Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za obrazovanje kulturu i šport, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ, Osnovne škole, Srednje škole, Feniks, Udruga osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.7.4. Poticanje organizacija civilnog društva, osobito udruga žena s invaliditetom u provođenju projekata i programa u cilju osnaživanja osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- stručna i financijska potpora osnivanju Udruga osoba s invaliditetom koje se ciljano bave osnaživanjem osoba s invaliditetom radi preveniranja nasilja ili osiguravanja lakšeg izlaska iz kruga nasilja,
- stručna i financijska potpora istim projektima i programima osmišljenim od strane Udruga osoba s invaliditetom
- stručna i financijska potpora organizaciji jedinica za prihvrat osoba s invaliditetom žrtava obiteljskog nasilja.

Nositelji: Upravni odjel za socijalnu skrb i zdravstvo, Upravni odjel za financije, Obiteljski centar DNŽ, Caritas Dubrovačke biskupije, Udruga osoba s invaliditetom, Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Dubrovačko-neretvanske županije i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.7.5. Organizacija analize o obilježjima i modalitetima nasilja i zlostavljanja osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- organizacija provođenja analize o obilježjima i modalitetima nasilja nad djecom s teškoćama u razvoju u osnovnim školama,
- organizacija provođenja analize o osobama s invaliditetom kao žrtvama obiteljskog nasilja.

Nositelji: Upravni odjel za socijalnu skrb i zdravstvo, Upravni odjel obrazovanje, kulturu i šport, u suradnji s udrugama osoba s invaliditetom i udrugama i organizacijama koje se bave pomoći žrtvama obiteljskog nasilja, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ, Udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.7.6. Organizacija javnih kampanja u cilju senzibiliziranja stručne i šire javnosti za probleme nasilja i zlostavljanja djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom

Nositelji: Upravni odjel za socijalnu skrb i zdravstvo, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelja i obitelji Upravni odel za obrazovanje, kulturu i šport., Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ, Županijske škole i osnovne škole na području DNŽ, Udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.7.7. Uklanjanje stereotipa o oštećenju kod osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju kao mogućem uzroku nasilja nad njima, te se boriti protiv njihova stigmatiziranja

Aktivnosti:

- organizacija radionica, igraonica, tribina, savjetovanja i slično u cilju uklanjanja stereotipa o oštećenju kao mogućem uzroku nasilja nad osobama s invaliditetom i djecom s teškoćama u razvoju

Nositelji: Udruge osoba s invaliditetom, Upravni odjel za zdravstvo isocijalnu skrb, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ, Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.7.8. Osnivanje prihvatilišta za žrtve nasilja prilagođeno i za osobe s invaliditetom žrtve nasilja

Aktivnosti:

- formiranje stručnog tima za osnivanje prihvatilišta žrtava nasilja
- priprema i izrada dokumentacije
- organizacija humanitarnih koncerata i drugih akcija u cilju prikupljanja novčanih sredstava za osnivanje prihvatilišta

Nositelji: Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, DUNEA- regionalna razvojna agencija Dubrovačko neretvanske županije, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ, Caritas –Dubrovačke biskupije, Udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.8. INFORMIRANJE, KOMUNIKACIJA I PODIZANJE RAZINE SVIJESTI

Uvod i ocjena stanja

Osiguranje potpune integracije osoba s invaliditetom u društvo, kao temeljni cilj Strategije, ne može se ostvariti bez pristupa informacijama preko odgovarajućega komunikacijskog sustava. Za bolje razumijevanje mjera i aktivnosti na ovom području Strategije potrebno je podsjetiti na sadržaj pojmova:

- komunikacija podrazumijeva govorne i znakovne jezike, prikazivanje teksta (visual display), induktiva petlja i pisaći telefon, Brailleovo pismo i taktilnu komunikaciju, krupni tisak, zvučne zapise, pristupačne multimedije, osobne čitače i alternativne oblike, sredstva i oblike komunikacije, uključujući pristupačne informacijske i komunikacijske tehnologije;
- jezik obuhvaća govoreni i znakovni jezik i druge oblike negovornih jezika.

Brze promjene, razvoj u svijetu informatike i komunikacija uvjetuju i način na koji ljudi međusobno komuniciraju, obavljaju poslove i koriste se uslugama i informacijama. Tehnološki napredak treba pomoći svim građanima u poboljšanju kvalitete života, a nikako ne smije biti faktor koji još snažnije isključuje pojedine društvene skupine. Osobe s invaliditetom trebaju snažniju pomoć društva da im omogući korištenje novih tehnologija kako bi ostvarili dobrobit tehnološkog napretka. Oštećenje ne smije biti razlog nedostupnosti informacija i tehnologije. Javne se službe trebaju pobrinuti za to da svoje informacije učine dostupnima i prilagođenima osobama s različitim vrstama oštećenja.

U razvoju standarda i oblikovanja novih komunikacijskih i informacijskih sustava potrebno je konzultirati predstavnike udruga osoba s invaliditetom.

Ciljevi:

- omogućiti osobama s invaliditetom optimalno korištenje nove tehnologije u cilju povećanja njihove neovisnosti i kvalitete života
- omogućiti osobama s invaliditetom slobodno pretraživanje, primanje i prosljeđivanje informacija prema vlastitom izboru
- povećati neovisnost u komuniciranju i informiranju osoba s invaliditetom
- podizati razinu svijesti o aktivnoj ulozi osoba s invaliditetom, njihovim pravima na izjednačavanje mogućnosti i zaštitu od diskriminacije.

Mjere i aktivnosti

2.8.1. Organizacija izrade Vodiča na području Dubrovačke-neretvanske županije za osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- izrada Vodiča kroz Dubrovačko-neretvansku županiju za osobe s invaliditetom
- izrada posebnog izdanja Vodiča kroz gradove i općine Dubrovačko-neretvanske županije za osobe s invaliditetom na Brailleovu pismu u suradnji s udrugama civilnog društva.
- predstavljanje Vodiča za osobe s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije
- objava Vodiča za osobe s invaliditetom na web stranicama Dubrovačko-neretvanske županije.

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: 2012.

2.8.2. Organizacija izrade kalendara aktivnosti udruga osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- izrada kalendara sa svim važnim datumima aktivnosti udruga osoba s invaliditetom uključujući i specifične datume za pojedine udruge,
- distribucija kalendara medijima, odgojnim i obrazovnim institucijama, zdravstvenim i socijalnim ustanovama.

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, udruge osoba s invaliditetom, Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.8.3. Organizacija promocije dodjele priznanja zaslužnim osobama i organizacijama za promicanje i zaštitu prava osoba s invaliditetom na različitim područjima djelovanja uz medijsko praćenje

Nositelji: Udruga osoba s invaliditetom, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.8.4. Jačanje svijesti o osobama s invaliditetom kao aktivnim i potpunim članovima društva

Aktivnosti:

- promicati pozitivnu sliku osoba s invaliditetom (Organizirati radionice osnaživanja i jačanja samopouzdanja osoba s invaliditetom)
- otvoriti poveznicu na web stranici Dubrovačko-neretvanske županije kako bi se kratkim prikazom u slici i riječi jačala svijest javnosti o osobama s invaliditetom i njihovom pravu na dostojanstven život
- upoznavati javnost o dobrim primjerima iz prakse na području rada, obrazovanja, kulture, stanovanja i drugog putem sredstava javnog informiranja
- poticati medije na uvođenje i održavanje redovitih općih i specijaliziranih informativnih programa u kojima bi se razmatrale aktualne poteškoće, ali i uspjesi u provođenju mjera Strategije
- poticati osobe s invaliditetom i njihove udruge na javnu promidžbu u suradnji s medijima.

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Udruge osoba s invaliditetom, gradovi i općine, i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.8.5 Organizacija izrade Kataloga informacija o udrugama osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- izrada Kataloga informacija koji bi sadržavao popis udruga osoba s invaliditetom, osnovne podatke o udrugama (kontakt udruga, programske aktivnosti), vrste oštećenja, i druge bitne informacije o udrugama osoba s invaliditetom i njihovim članovima

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Udruge osoba s invaliditetom, gradovi i općine, i Povjerenstvo.

Rok: 2014.

2.8.6 Organizacija obilježavanja prigodnih datuma

Aktivnosti:

- Organizacija obilježavanja prigodnih datuma:
- Tjedan mobilnosti
- Međunarodni dan osoba s invaliditetom
- Međunarodni dani za pojedinu grupaciju osoba s invaliditetom

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ, Udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.8.7. Organizacija stručnih skupova, tribina, okruglih stolova, medijskih konferencija

Aktivnosti:

- organizacija aktivnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u pripremi i radu skupova,
- organizacija održavanja skupova, tribina, okruglih stolova na odgovarajućim i prigodnim lokacijama za osobe s invaliditetom, osobe smanjene pokretljivosti te djecu s teškoćama u razvoju,
- organizacija obveznog medijskog praćenja navedenih javnih aktivnosti.

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ, Obiteljski centar DNŽ, Udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.8.8. Osigurati dostupnost Strategije

Aktivnosti:

- tiskanje i objava Strategije u crnom tisku i na Brailleovom pismu,
- audiokasete po potrebi i u drugim oblicima pristupačnim za osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti te djecu s teškoćama u razvoju

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.9. ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

Uvod i ocjena stanja

Prikupljanje i analiza podataka o broju, strukturi i obilježjima osoba s invaliditetom preduvjet su za planiranje i kreiranje politike djelovanja prema određenim grupacijama i populaciji osoba s invaliditetom u cjelini. Podaci i istraživanja o pojedinim aspektima invaliditeta i osoba s invaliditetom omogućuju kreiranje najučinkovitijih rješenja za pojedine probleme.

Nedostatak podataka o osobama s invaliditetom ozbiljna je zapreka razvoju cjelovitog sustava zaštite na području Dubrovačko-neretvanske županije.

Temeljni podaci o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj dobiveni su popisom stanovništva od 2011. Izvor podataka o osobama s invaliditetom Hrvatski je registar osoba s invaliditetom koji se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

Poradi neujednačene dinamike i načina prikupljanja podataka o osobama s invaliditetom iz različitih izvora, postojeći sustav nije potpun i predstavlja nedostatak za Dubrovačko-neretvansku županiju.

Za planiranje sustavne zaštite osoba s invaliditetom nužno je raspolaganje cjelovitim i točnim sustavom podataka o osobama s invaliditetom. Ovakav način prikupljanja nosi odgovarajuće tehničke poteškoće pa će točno i precizno prikupljanje podataka biti jedan od prioritarnih zadataka u sljedećem razdoblju.

Ciljevi:

- promicati standarde utemeljene na analizi rezultata akcijskih i znanstvenih istraživanja
- poticati multidisciplinarna istraživanja i međuinstitucionalno prikupljanje podataka kojima se promiče sudjelovanje osoba s invaliditetom
- osigurati dostupnost cjelovitih podataka o osobama s invaliditetom s različitim vrstama oštećenja
- sudjelovati u multidisciplinarnim istraživanjima o osobama s invaliditetom na regionalnoj razini

Mjere i aktivnosti

2.9.1. Izrada baze podataka osoba s invaliditetom za područje Dubrovačko-neretvanske županije

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, drugi nadležni upravni odjeli, udruge osoba s invaliditetom, HZZO, HZMIORH, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Dubrovnik, Zavod za socijalnu skrb u DNŽ i Povjerenstvo

Rok: 2015.

2.9.2. Provođenje i sudjelovanje u akcijskim istraživanjima o osobama s invaliditetom, o području invaliditeta i objavljivanje rezultata istraživanja u stručnim i znanstvenim radovima

Nositelji: Povjerenstvo, Upravni odjel za socijalnu skrb i zdravstvo, u suradnji s nadležnim ministarstvima, Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije i Udruga osoba s invaliditetom

Rok: kontinuirano

2.10. SUDJELOVANJE U POLITIČKOM I JAVNOM ŽIVOTU, KULTURI, RAZONODI I ŠPORTU

Uvod i ocjena stanja

Sudjelovanje svih građana u političkom, javnom životu i demokratskim procesima temeljno je obilježje razvijene demokracije.

Društvo ima obvezu stvarati poticajno okruženje za osobe s invaliditetom i omogućiti im sudjelovanje u politici i javnom životu na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Kao i u većini zemalja i gradova, osobito treba poticati veći angažman žena i mladih osoba s invaliditetom.

Uključenost osoba s invaliditetom u zajednicu ovisi svakako i o tome koliko mogu sudjelovati u stvaranju i korištenju kulturnih vrijednosti. One imaju pravo i trebaju sudjelovati u kulturi, aktivnostima u slobodnom vremenu, športu i turizmu.

U većini europskih gradova postoji niz problema u ostvarivanju pristupačnosti objekata i kulturnih sadržaja osobama s invaliditetom, s obzirom na to da se, uglavnom, radi o starijim zdanjima ili povijesnim spomenicima kulture. U tom se slučaju uglavnom koristi koncept razumne prilagodbe.

Šport i razonoda značajne su aktivnosti koje su za osobe s invaliditetom ponekad nužna terapijska nadopuna. Pokret se kao temeljna biološka potreba realizira ciljanom motoričkom aktivnošću, bez obzira na to radi li se o osobi s invaliditetom ili bez njega.

Od davnina su ljudi pokazivali interes za bavljenje kineziološkim aktivnostima koje su imale različite predznake - od natjecateljskoga, rekreativnog, do razonode i zabave. Za osobu s invaliditetom kineziološke aktivnosti su osnovna pretpostavka za psihomotoričko prilagođavanje na novonastale uvjete življenja. Sudjelovanje u kineziološkim aktivnostima umanjuje razvoj promijenjenih oblika ponašanja, koja se gotovo uvijek javljaju nakon nastanka invaliditeta i upravo te aktivnosti mijenjaju samu osobu s invaliditetom i okolinu u kojoj ona živi.

Ovdje se potvrđuje osnovni princip po kojem osoba s invaliditetom mora nastaviti živjeti odnosno nije od presudne važnosti ono što je izgubila, nego preostale sposobnosti.

Ciljevi:

- aktivno promicati sudjelovanje osoba s invaliditetom, žena i mladih u političkom i javnom životu na svim razinama (općinskoj, gradskoj, regionalnoj i državnoj razini)
- poticati osobe s invaliditetom na aktivno sudjelovanje prigodom donošenja odluka za osobe s invaliditetom
- poticati i osigurati ravnopravno sudjelovanje osoba s invaliditetom u kulturnom životu
- osigurati stručnu i financijsku potporu kulturnim projektima i programima osoba s invaliditetom
- osigurati osobama s invaliditetom mogućnost sudjelovanja u športskim i rekreativnim aktivnostima
- osigurati djeci s teškoćama u razvoju jednak pristup sudjelovanju u igri, razonodi.

Mjere i aktivnosti

2.10.1. Prilagodba glasačkih mjesta za potrebe osoba s invaliditetom i omogućavanje glasovanja uz pomoć druge osobe koju ovlasti osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- upoznavati državna tijela nadležna za organiziranje izbora, političke stranke i javnost s dobrim primjerima iz svjetske prakse kod prilagodba glasačkih mjesta za potrebe osoba s invaliditetom

Nositelji: Ured državne uprave u Dubrovačko-neretvanskoj županiji – Služba za opću upravu i društvene djelatnosti, Upravni odjel za socijalnu skrb i zdravstvo, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelji, Udruga osoba s invaliditetom i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.10.2. Osiguranje suradnje između Dubrovačko-neretvanske županije i kulturno-umjetničkih i športskih ustanova na području Dubrovačko-neretvanske županije

Aktivnosti:

- potpisivanje Sporazuma o međusobnoj suradnji Dubrovačko-neretvanske županije i kulturno-umjetničkih i športskih ustanova na području Dubrovačko-neretvanske županije,
- izrada jedinstvene iskaznice s kojom će osoba s invaliditetom i njezina pratnja ostvariti pravo na jedinstvenu cijenu ulaznica u kulturno-umjetničkim i športskim ustanovama.

Nositelji: Povjerenstvo, Udruge osoba s invaliditetom, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelji.

Rok: 2014.

2.10.3. Održavanje i opremanje postojećih prostora i objekata te uvođenje novih sadržaja za obavljanje športskih i rekreativnih aktivnosti

Aktivnosti:

- izrada projekata i programa za poboljšanje uvjeta u športskim objektima
- inicijativa za uključivanje većeg broja osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u obnovljene športske objekte

Nositelji: Povjerenstvo, Udruge osoba s invaliditetom, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb i zdravstvo, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelji

Rok: kontinuirano

2.10.4. Uređenje i održavanje mreže dječjih igrališta i prilagodavanje postojećih za djecu s teškoćama u razvoju

Aktivnosti:

- izrada projekata i programa za poboljšanje uvjeta na dječjim igralištima
- inicijativa za uključivanje većeg broja osoba djece s teškoćama u razvoju u korištenje obnovljenih športskih objekata i dječjih igrališta

Nositelji: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelji, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, Općine, Gradovi, Mjesni odbori, športske udruge u koordinaciji s ostalim športskim udrugama osoba s invaliditetom i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.10.5. Inicijativa provođenja programa aktivnosti Saveza za šport i športsku rekreaciju osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- inicijativa organizacije proširivanja aktivnosti osoba s invaliditetom na postojeće športske objekte na području grada Dubrovačko-neretvanske županije
- inicijativa za proširenje sadržaja sportskih aktivnosti osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju
- inicijativa za uključivanje većeg broja osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju.

Nositelji: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Udruge osoba s invaliditetom, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, Općine, Gradovi, Mjesni odbori, športske udruge u koordinaciji s ostalim športskim udrugama osoba s invaliditetom i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.10.6. Stručna i financijska potpora projektima udruga osoba s invaliditetom i udruga koje rade u korist osoba s invaliditetom s područja športa, kulture, medijskog i javnog praćenja

Aktivnosti:

- izrada projekata i stručnih materijala o športskim aktivnostima osoba s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, športske udruge osoba s invaliditetom i Povjerenstvo

Rok: kontinuirano

2.10.7. Edukacija stručnog osoblja te integracija osoba s invaliditetom u športske aktivnosti

Aktivnosti:

- organizacija edukacije voditelja udruga osoba s invaliditetom
- pomoć u izradi priručnika i promidžbenog materijala športskih aktivnosti osoba s invaliditetom
- uključivanje osoba s invaliditetom u sustav natjecanja redovnih športskih klubova koliko je to moguće
- organizacija škole plivanja za osobe s invaliditetom uz potrebnu prilagodbu
- angažiranje asistenata i trenera koji će omogućiti da se osobe s invaliditetom mogu baviti kuglanjem i atletikom.

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Općine, Gradovi, Mjesni odbori Udruge osoba s invaliditetom, ostale športske udruge i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.11. CIVILNO DRUŠTVO

Uvod i ocjena stanja

Civilno društvo iznimno je važno za osobe s invaliditetom kao prostor za njihovo djelovanje i uključivanje u društveni život, ali i kao značajna nadopuna aktivnosti državnih institucija.

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji udruge osoba s invaliditetom su zbog dugogodišnje tradicije i iskustva, pokretači i nositelji razvoja civilnog društva.

Udruge koje djeluju u korist osoba s invaliditetom rade na poboljšavanju svojih životnih uvjeta, a vrlo su često jedini prostor njihove samoaktualizacije i mogućnosti ostvarivanja socijalnih kontakata.

S obzirom na to da se potrebe osoba s invaliditetom mijenjaju zajedno s promjenama životnih uvjeta, državne i javne institucije zbog svog formalnog ustroja ne mogu pravodobno registrirati promjene, a još manje pružiti odgovarajuća rješenja. Udruge osoba s invaliditetom u tom procesu uvode nove tipove socijalnih usluga prilagođene potrebama svojih članova.

U tom smislu neophodno je i nadalje poticati i stvarati povoljno okruženje za razvoj volonterstva, koje je jedno od temeljnih vrijednosti i jedno od glavnih obilježja djelovanja.

Udruge osoba s invaliditetom zagovaraju određene vrednote, prioritete i specifičnosti svoje uže grupacije ili ukupne populacije s invaliditetom. Zagovaranjem prioriteta u financiranju socijalnih programa utječu na socijalnu politiku Dubrovačko-neretvanske županije.

Dubrovačko-neretvanska županija treba i mora s udrugama osoba s invaliditetom ostvariti partnerstvo u planiranju, usmjeravanju, provođenju i evaluaciji socijalnih programa u dugoročnom razdoblju.

Strategija je nastala na temelju zahtjeva osoba s invaliditetom koje su, zajedno sa stručnjacima, osobno ili preko svojih predstavnika u svojim udrugama sudjelovale u kreiranju i planiranju mjera. Predstavnici udruga osoba s invaliditetom članovi su Povjerenstva koje u suradnji s Upravnim odjelom za zdravstvo i socijalnu skrb iniciraju provedbu ove Strategije.

Ciljevi:

- senzibilizacija stručne i šire javnosti za probleme osoba s invaliditetom i važnost udruga osoba s invaliditetom
- poticanje i razvijanje kulture dijaloga javnosti i udruga osoba s invaliditetom te dijaloga unutar različitih grupacija osoba s invaliditetom
- stručno osposobljavanje udruga organizacijom edukacije voditelja i članova udruge stvaranje uvjeta za razvoj i osposobljavanje članova za proces samozagovaranja (samozastupanja)
- senzibilizacija potencijalnih sponzora i donatora za usluge i pomoći osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, te djeci s teškoćama u razvoju.

Mjere i aktivnosti

2.11.1. Sustavno jačanje javne svijesti o problemima i pravima osoba s invaliditetom, te značenju udruga osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- organizacija javnih tribina, predavanja i stručnih skupova o problemima osoba s invaliditetom i ključnih uloga udruga osoba s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije

Nositelji: Povjerenstvo, Udruga osoba s invaliditetom, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelji, Obiteljski centar DNŽ.

Rok: kontinuirano

2.11.2. Poticanje i razvijanje kulture dijaloga

Aktivnosti:

- poticati aktivnosti osoba s invaliditetom u kreiranju i provođenju posebnih projekata i programa za osobe s različitim vrstama oštećenja
- poticati aktivnosti mladih osoba s invaliditetom u kreiranju i provođenju posebnih projekata i programa za mlade osobe s invaliditetom različitih vrsta oštećenja
- poticati uključivanje osoba s invaliditetom u aktivnosti drugih dijelova civilnog društva
- poticati razvoj mreže i udruživanje udruga sukladno zajedničkim interesima u provođenju projekata i programa
- poticati stvaranja partnerstva udruga osoba s invaliditetom s udrugama koje djeluju u korist osoba s invaliditetom u cilju kvalitetnijeg ostvarivanja zajedničkih projekata i programa
- organizacija javnog predstavljanja udruga osoba s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije u cilju razvoja potencijalnih partnerstva, te stvaranje suradnje između Dubrovačko-neretvanske županije, udruga, njihovih članova i građana

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelji, Obiteljski centar DNŽ, Udruga osoba s invaliditetom, Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.11.3. Izgradnja stručnoga, kadrovskog i materijalnog kapaciteta udruga osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- organizacija sustavne edukacije voditelja i članova udruga osoba s invaliditetom za različita područja djelovanja
- organizacija edukacije voditelja i članova udruga za ostvarivanje principa samozagovaranja (samozastupanja)
- razvijanje partnerstva udruga osoba s invaliditetom organizacija edukacije službenika i stručnjaka za djelovanje na području razvijanja partnerstva
- poticanje sustavnog financiranja programa udruga koji su od posebnog interesa za Dubrovačko-neretvansku županiju

Nositelji: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb , Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Obiteljski centar DNŽ, Udruga osoba s invaliditetom, DUNEA i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

2.11.4. Iniciranje potpora udrugama i pojedincima u ostvarivanju prava i pomoći

Aktivnosti:

- organizacijska pomoć u senzibiliziranju potencijalnih sponzora i donatora za usluge i pomoći osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, te djeci s teškoćama u razvoju.

Nositelji: Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb , Upravni odjel za financije, Udruga osoba s invaliditetom, DUNEA i Povjerenstvo.

Rok: kontinuirano

3. ZAVRŠNE ODREDNICE

Donošenje i provođenje Strategije zahtijeva sustavnu i stalnu koordinaciju mnogobrojnih sudionika. Funkciju praćenja, koordinaciju i usklađivanje pojedinih područja djelovanja na razini Dubrovačko-neretvanske županije obavljat će Upravni odjeli Dubrovačko-neretvanske županije i osnovano Povjerenstvo.

Mjere i aktivnosti navedene u Strategiji uspješno će se i pravodobno provoditi samo uz stalnu inicijativu za provođenjem aktivnosti između pojedinih izvršitelja.

Pored navedenog, Povjerenstvo pruža stručnu i savjetodavnu pomoć nositeljima i suradnicima provođenja mjera i aktivnosti.

Upravna tijela Dubrovačko-neretvanske županije i ustanove u vlasništvu Dubrovačko-neretvanske županije dužni su provoditi mjere i aktivnosti iz Strategije radi promicanja prava i unapređivanja položaja osoba s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije te osiguravanja uvjeta za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom.

Kako bi se prethodno navedeno moglo realizirati, upravna tijela Dubrovačko-neretvanske županije dužna su u svoje godišnje planove rada uvrstiti mjere i aktivnosti u skladu sa Strategijom te za svaku godinu planirati proračunska sredstva za njihovu provedbu.

Nadležna upravna tijela Dubrovačko-neretvanske županije i drugi nositelji obvezni su dostaviti Povjerenstvu do 15. siječnja tekuće godine izvješće o provedbi mjera i aktivnosti iz Strategije za prethodnu godinu.

Povjerenstvo će objedinjena izvješća do 1. veljače svake godine uputiti Upravnom odjelu za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj Dubrovačko-neretvanske županije.

Upravni odjeli Dubrovačko-neretvanske županije će do 15. veljače tekuće godine dostaviti Skupštini Dubrovačko-neretvanske županije objedinjeno izvješće o provedbi mjera i aktivnosti iz ove Strategije

Strategija će biti objavljena na službenim web stranicama Dubrovačko-neretvanske županije.

KLASA: 562-01/10-01/07
URBROJ: 2117/1-04-11-33
Dubrovnik, 21. prosinac 2011.

3. 1. LITERATURA

1. Konvencija o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda, Generalna skupština Ujedinjenih naroda, New York, 13. prosinca 2006.
2. Fakultativni protokol o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda, Generalna skupština Ujedinjenih naroda, New York, 13. prosinca 2006.
3. Zakon o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom (Nar. nov., – Međunarodni ugovori« broj 6 od 27. lipnja 2007.),
4. Europska komisija – Opća uprava za poduzetništvo i industrije, Odjel za turizam, Europska unija 2011. – Calypso “Turizam za sve”,
5. Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007-2015 godine (Nar. nov., br. 63/07),
6. Deklaracija o pravima osoba s invaliditetom (Nar. nov., br. 47/05),
7. Zakon o Hrvatskom registru osoba s invaliditetom (Nar. nov., br. 64/01),
8. Zakon o socijalnoj skrbi (Nar. nov., br. 57/11),
9. Zakon o pravima Hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Nar. nov., br. 174/04, 2/07, 107707, 65/09, 137/09, 146/10, 137/09 55/11.),
10. Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (Nar. nov., br. 58/93, 2/94, 76/94, 108/95, 108/96 i 103/03) - Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (NN, br. 103/2003.),
11. Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008. do 2011. godine (Nar. nov, br. 119/2007),
12. Zakon o udrugama (Nar. nov., br. 88/01 i 11/02 – ispr.),
13. Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Služba za epidemiologiju kroničnih masovnih bolesti – Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Zagreb, siječanj 2011. godine.
14. Strategija jedinstvene politike za osobe s invaliditetom Grada Dubrovnika za razdoblje 2009. - 2013. godine

15. Strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom u razdoblju od 2007. do 2010. Grada Križevaca,
16. Strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području Grada Osijeka za razdoblje od 2011. do 2015.
17. Zagrebačka strategija jedinstvene politike za osobe s invaliditetom u razdoblju od 2003. do 2006. godine